

Kulisy „zgodnego” współistnienia czterech narodowości w Łodzi

Jolanta Fiszbak podejmuje dialog z utartymi wyobrażeniami o Łodzi i jej dziejach w pracy *Mity "ziemi obiecanej"* w regionalnej literaturze Łodzi. Między grą wyobraźni, fikcją a historią, opublikowanej przez Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.

Z recenzji prof. dr. hab. Władysława Sawryckiego:

Jolanta Fiszbak przedstawia urozmaicony, nacechowany bogactwem realiów obraz Łodzi. Czytelnik dowiaduje się o dziejach miasta, ludziach, instytucjach, zakładach pracy, karierach i bankructwach, o życiu codziennym mieszkańców, o przybyszach, nacjach zamieszkujących miasto, o obyczajach, trudach życia, rozrywkach. Wiele postaci historycznych i fikcyjnych, scenki rodzajowe, opisy sytuacji, zdarzeń, ich interpretacje, fakty historyczne, polityczne, życie codzienne, relacje międzyludzkie, anegdoty – to wszystko składa się na (...) zawartość faktograficzną.

Katalog mitów, powiązany częściowo z repartycją diachroniczną, stanowi podstawę kompozycji pracy. Tworzy jednocześnie listę motywów dla omawianych utworów. (...) Interesujące są komentarze do zjawisk nazwanych ruchem robotniczym w Łodzi, walk frakcyjnych i związanych z nimi ofiar ludzkich, spostrzeżenia dotyczące natury człowieka, jego psychiki, gonitwy za pieniądzem, jego dążenia do szczęścia w warunkach trudnych, a nawet w skrajnej nędzy. (...)

Owa zmitologizowana perspektywa Łodzi otwiera różne możliwości. Z jednej strony sytuuje ona miasto w atmosferze swoistej baśniowości, a przynajmniej niezwykłości; z drugiej – trafnie nazywa obiegowe przekonania z tym związane. Pani Fiszbak de facto podejmuje dialog z utartymi wyobrażeniami o Łodzi i jej dziejach, ze stereotypami, szukając ich potwierdzenia lub zaprzeczenia w literaturze regionalnej. (...) szuka prawdy o Łodzi i prawdy tej broni. Tak postępuje w przypadku mitu o Łodzi jako „pustyni kulturowej”, cytując fakty, które temu przeczą. (...) Bywa też na odwrót. Inaczej, na przykład, traktuje mit o bezkolizyjnym („pod wspólnym dachem”) współistnieniu trzech, a nawet czterech narodowości w Łodzi. Ów mit, odpowiadający dzisiejszemu duchowi politycznej poprawności, Autorka koryguje, odslaniając kulisy tej „zgodnej” koegzystencji.

Dr Jolanta Fiszbak mieszka w Łodzi i jest adiunktem w Zakładzie Dydaktyki Języka i Literatury Polskiej na Uniwersytecie Łódzkim. Napisała m.in. „Trylogię polonijną” - podręczniki dla dzieci w polskich szkołach w USA.